

dövastidning

1:2015

Det här händer under:

2015

Jonna Delvert sände omtalad dokumentär

Enkät: En av fyra elever förstår inte sina lärare

Skickliga och engagerade lärare är A och O

Vi vet redan att skickliga och engagerade lärare gör skillnad. Jag har själv haft både bra och dåliga pedagoger under min uppväxt. De bästa minns jag fortfarande. Men inte när det gäller de sämsta. Deras lektioner var allt annat än inspirerande. De bästa lärarna var de som väckte min lust att lära och som förklarade så att jag förstod. Men ju äldre jag blev, desto oftare förstod jag att allt inte måste begripas på en gång i klassrummet. Ibland fick det ta lite tid tills bilden äntligen klarnade och jag fattade betydelsen. Det var särskilt så när jag pluggade på universitet. Många av föreläsarna var inte utbildade som lärare.

I det här numret har DT gjort en kartläggning som visar att mer än var fjärde elev i landets specialskolor för döva och hörselskadade inte förstår vad deras lärare säger minst en- två gånger om dagen. En siffra som kan låta alarmerande. Men vi har jämfört den siffran med en "genomsnittlig" skola

för hörande i ett område med både villor och hyreshus. Den skolan visar inte så mycket bättre siffror.

Hur mycket man begriper vad ens lärare säger kan bero på olika saker: hur väl förberedd eleven är inför lektionen, hur koncentrerad man är, hur teckenspråkskunnig läraren är... Men vår kartläggning, och de två dokumentärerna som har gjorts av specialskoleelever och som just tar upp den bristfälliga undervisningen på teckenspråk, visar att det är viktigt att lyfta fram lärarnas teckenspråkskompetens och pedagogiska skicklighet. Eller som en kompis till mig sa retoriskt: "är det okej att en lärare talar dålig engelska på Engelska skolan? Nä, just det. Lärare som arbetar med teckenspråkiga elever måste kunna teckenspråk".

Den här våren får ni bekanta er med en ny medarbetare på DT: Moa Gärdenfors. Hon vikarierar för Tomas Lagergren som är föräldraledig. Läs mer om henne på sidan 13.

Slutligen vill jag säga: trevlig läsning av årets första DT-nummer!

NICLAS MARTINSSON
ANSVARIG UTGIVARE OCH REDAKTÖR

Redaktionen tycker till

Sportkommentarer på teckenspråk. Under SM-veckan vinter i Örebro tidigare i år kommenterades två skidtävlingar på teckenspråk av Joachim Sundström och Kristian Obbarius. Roligt, tyckte vi. Hoppas vi får se mer av det i framtiden.

Många vloggar. På sistone har det varit ovanligt många teckenspråksinlägg på Facebook. Kul att så många vill vlogga på teckenspråk. Må den trenden fortsätta.

Tragisk bilolycka. Den 29 december 2014 dog två döva 19-åringar, Frida Sjöström från Härnösand och André Kjellgren från Stockholm i en bilolycka där de frontalkraschade med en lastbil på E4:an i Västernorrland. Paret var i Härnösand för att fira jul och den kvällen skulle de köra till McDonalds för att äta. Det var glashalt och bilen var avställd när olyckan skedde. DT tycker det är så tragiskt och ger därför denna sorgliga händelse tummen ner. Glöm inte att alltid köra lugnt och försiktigt året runt. Men speciellt nu när det kan vara kallt och halt. Tankarna går till berörda vänner och familjerna.

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 1/2015

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp:
Nr 2: 20 mars
Nr 3: 17 april
Nr 4: 5 juni
Nr 5: 14 aug
Nr 6: 25 sep
Nr 7: 30 okt
Nr 8: 27 nov

Utgivning:
9 april
7 maj
25 juni
3 sep
15 okt
19 nov
17 dec

REDAKTION:
Dövas Tidning
Rissneleden 138, 5 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Ansvarig utgivare och redaktör:
Niclas Martinsson
073 833 30 60 (sms)
niclas.martinsson@dovastidning.se

Reporter: Moa Gärdenfors
072 858 12 34 (sms)
moa.gardenfors@dovastidning.se

Form: Formligen.se

Korrektur: Helena Fremnell

Omslagsfoto: Moa Gärdenfors

PRENUMERATION:
prenumeration@dovastidning.se
Bildtel:
agneta.skagerstrand@sip.omnitro.se
SDR, Agneta Skagerstrand
Box 300
793 27 Leksand
Prenumerationspris: 350 kr/år

Utebliven tidning: kontakta
prenumeration@dovastidning.se

Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:
Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
0506 300 58 eller 0730 562 169
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5000 ex
Tryck: Februari, 2015
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

dovastidning.se

I KORTHET

4

AKTUELLT

6

SIGNERAT:
PETRA ÖRLEGÅRD

7

SPSM:
TVÅSPRÅKIG SKOLA

8

EFTER JONNA
DELVERTS FILM

10

SÅ HÄR BLIR SDR
I FRAMTIDEN

12

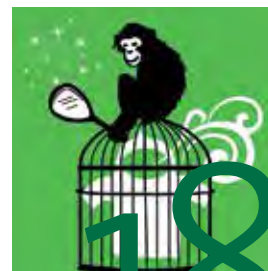
VAD HÄNDER
UNDER 2015?

14

LINNEA
KARMGÅRD

16

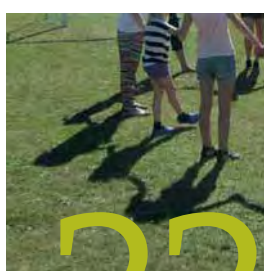
TYST TEATERS
NYA BARNPJÄS

18

FÖRBUNDS-
NYTT

20

UNG

22

INSÄNDARE

24

VMA nu som SMS

● Viktigt Meddelande till Allmänheten kan med start den 1 februari 2015 skickas ut som sms. VMA är en varning till allmänheten vid till exempel en stor brand eller annan allvarlig olycka. Tidigare kunde VMA sändas via radio, tv och utomhusljuds signalen "Hesa Fredrik". De var, bortsett från tv, inte tillgängliga för döva och hörselskadade. Men nu kan alla registrerade mobiler i ett drabbat område få sms, vilket innebär ökad trygghet för döva och hörselskadade. En brist kvarstår dock ännu: de besökare som befinner sig i ett drabbat område kan inte få varnings-sms, för det är bara registrerade mobiler i det drabbade området som får sms. SOS Alarm hoppas nu på en lagändring som gör att de kan lokalisera människor vid ett viktigt meddelande till allmänheten.

13714

Så många tecken finns nu i Stockholms universitets teckenspråkslexikon på både deras sajt och i deras app. Senaste tillskottet är Auschwitz. Den 27 januari 2015 var det 70 år sedan Röda Armén befriade koncentrations- och förintelslägret Auschwitz-Birkenau.

FOTO: COLORADO STATE UNIVERSITY

Hör med tungan i framtiden

● Forskare vid Colorado State-universitet har tagit fram ett nytt hjälpmedel som gör att man kan "höra" med tungan. Enligt dem kan döva och hörselskadade i framtiden slippa att genomgå en cochleaimplantat (CI)-operation utan det räcker med en liten platta som man lägger på tungan och en liten mikrofon. Mikrofonen fångar upp ljudvågor och gör om dem till elektriska pulser. Sedan skickas pulserna trådlöst via bluetooth till plattan i munnen. Plattan är utrustad med elektroder som aktiveras i olika mönster och kan tolkas som bokstäver och ord av hjärnan. Forskarna tror på "höra med tungan"-tekniken så mycket att de ansökt om patent för att utveckla tekniken ytterligare och göra den i dag klumpiga prototypen mindre innan de går ut på marknaden. Enligt dem är tekniken betydligt billigare än CI och kan bli minst lika effektiv som CI.

Två SDR-ledamöter avgick

● Strax före julen 2014 meddelade Göran Alfredsson och Lena Johansmide att de begärde att avgå som styrelseledamöter för Sveriges Dövas Riksförbund. De två delar inte de andra styrelsemedlemmarnas uppfattning om hur styrelsearbetet ska fortsätta. På SDR:s förbundsmöte i Sundsvall 29-31 maj blir det fyllnadsval. Då väljs två nya styrelseledamöter in.

FOTO: OSSERVATORE ROMANO / AP/ TT

Påven tecknade I love you

● Påven Franciskus var på besök i Filippinerna i mitten av januari. Under en mässa tecknade han och Manilas (landets huvudstad) ärkebiskop Luis Antonio "ILY" (I love you på amerikanskt teckenspråk) till publiken som satt i den jättelika arenan med över 20 000 säten. Enligt tidningen Los Angeles Times rörde det sig inte om något djävulstecken som många musikälskare trodde. ILY-tecknet betyder också "jag älskar dig" i Filippinerna.

Hörande spelar döv i storfilm – orsakar Twitterstorm

● Catalina Sandino Moreno är hörande och spelar döv moder i den amerikanska indie-filmen "Medeas", som handlar om en isolerad familj i södra Kalifornien. Den döva modern är gift med en bonde och de har fem barn tillsammans. I intervjun med tidningen NY Daily News berättade skådespelaren att hon inför inspelningen hade lärt känna "stumma och döva" för att få en inblick i deras värld. Det citatet och det faktum att hörande spelar döv fick många att ilska till på Twitter under hashtaggen deaftalent (döv talang). En av dem var det amerikanska dövförbundet, NAD. De skrev att skickliga döva talanger, som redan fanns, blev åsidosatta.

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND

Textade filmer väcker känslor

Den 19 december 2014 började SF Bio att texta alla sina svenska filmer med undantag av dubbade familjefilmer. En av anledningarna till beslutet om textad bio är den utökade diskrimineringslagen som trädde i kraft den första januari 2015, där bristande tillgänglighet klassas som diskriminering.

Detta beslut har väckt känslor hos svenskarna. Reaktionerna är olika hos svenskarna respektive filmmakarna.

– Detta är katastrofalt, säger Lena Rehnberg, producent för julfilmen ”Micken & Veronica”, till Aftonbladet.

Hon och regissören Staffan Lindberg menar att detta blir dödsstöten för svensk komedi då texten avslöjar innehållet i förväg.

Thomas Runfors, informationschef på SF Bio, säger att reaktionerna bland publiken inte varit så stora. Han upplever att den största delen av kommentarerna i media är positiva. Däremot är reaktionerna inom branschen blandade. Vissa distributörer och producenter är rädda för att textningen kommer att skrämja bort hörande publik när valet att se otextat försvinner och det därmed blir mindre lönsamt för dem.

Patrick Ryborn, producent för familjekomedin ”Sune i fjällen”, ryter ifrån och säger:

– Självklart ska man ta hänsyn till hörselskadade men vi har ju redan textade kopior till dem. Dessutom finns det annan teknik, som ljudslingar, att undersöka.

Han får medhåll av regissören Kay Pollak, som i SR:s program Studio Ett uttryckte missnöje över att en ”liten minoritet ska få förstöra filmupplevelsen för alla andra”.

DT träffade biobesökaren Hassan, 50 år, på Hötorget i centrala Stockholm. Han motsätter sig de negativa reaktionerna och säger att han tycker textning av svenska filmer är jättebra. Till exempel hänger invandrarna med mer av filmen genom att både få höra och läsa svenska samtidigt. Det bidrar till deras språkutveckling.

Thomas Runfors får frågan om de på SF Bio planerar att börja texta familjefilmer. Han svarar att de i första hand har riktat in sig på svensk film och försöker säkerställa att den ska visas textad så ofta det bara går. De har börjat föra diskussioner med aktuella distributörer men än så länge är processen bara i ett mycket tidigt skede så de har ingen mer information i dagsläget.

TEXT OCH FOTO: MOA GÄRDENFORS

Vad tycker du om textad bio?

FAMILJEN AVEMO: AXEL & PELLE 10 ÅR, KERSTIN 41 ÅR, SÅNGERSKA, STOCKHOLM:

– Det låter ju bra. Vi är redan vana med att utländska filmer textas så det är inga problem.

CLARA OSTRÖM, 59 ÅR, PROTOKOLLGRANSKARE, STOCKHOLM:

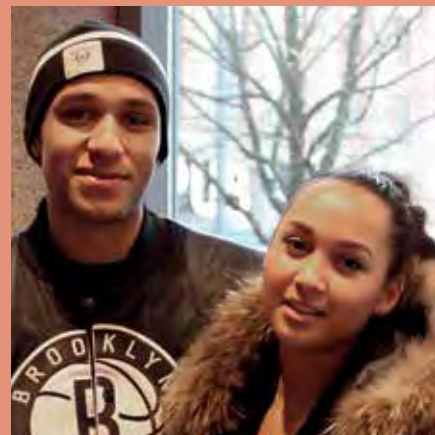
– Nja, det kanske inte är så bra för mig men jag förstår att döva behöver det. Man kan bli distraherad för man vill se den svenska filmen.

JORDAN DIAS, 20 ÅR, BASKETSPELARE, BREDÄNG OCH NADINE DO NASCIMENTO, 17 ÅR, GYMNASIEELEV, ÄLVSTJÖ:

– Det spelar ingen roll för mig om det är textat eller inte, säger Jordan.

– Men varför textas det först nu? Varför har de inte hängt med tidigare? Jaha, för att de inte hör? Men då är det ju bra! säger Nadine.

FREDRIK REIMEGÅRD, 30 ÅR, BIOGRAFVÄRD, ÅKERSBERGA:

– Det är en bra anpassning för alla, så alla får en full upplevelse. Jag själv störs inte av textning. Varför folk stör sig på det beror kanske på att textningen ibland har sina brister.

EJE PIHL, 60 ÅR, ADMINISTRATÖR OCH ANN-CHRISTINE BRISMO, 63 ÅR, FÖRSKOLLÄRARE, STOCKHOLM:

– Bra för dem som behöver det. Vi är vana med att filmer textas, det är textning överallt.

Servicecenter firar 1 år

I februari förra året slog det kommunala servicecentret i Örebro upp sina portar. Där arbetar två teckenspråkiga kommunvägledare, Camilla Högberg och Tommy Krångh. I november 2014 fick de ett glädjande besked: ytterligare 500 000 kronor för att kunna utöka den teckenspråkiga verksamheten. DT besökte servicecentret ett år senare.

Den här gången är det bara Tommy Krångh som intervjuas eftersom kollegan Camilla Högberg är hemma med sjukt barn.

Det huvudsakliga syftet med servicecentret är att erbjuda hjälp och stöd på teckenspråk. Till exempel kan man få hjälp att översätta en text till teckenspråk, söka försörjningsstöd, få juridisk hjälp och överklaga beslut hos myndigheter.

– Vad man behöver hjälp med är väldigt brett, förklarar Tommy. De hjälper med det mesta. De tydliggör, tipsar hur man ska gå tillväga och förklarar hur man gör det enkelt. Det är ofta de mest utsatta i dövsamhället som kommer hit och får stöd. Till exempel har inte teckenspråkstolkarna något ansvar att se till att tolkanvändarna förstår det tolkarna förmedlar. Då finns risken att tolkanvändarna går miste om viktig information. Då kan man komma till servicecentret och få informationen förklarad på teckenspråk. Tommy Krångh betonar också att det är upp till medborgaren själv hur mycket stöd hen vill ha av servicecentret.

– Vi hjälper dem till självhjälp, säger han.

Tommy Krångh berättar att de kan ha allt mellan en och åtta besökare varje dag. Under året har de genom mail, sms, telefon och besökare haft cirka tusen ärenden. De flesta som kontaktar dem är privatpersoner, men det händer också att personer från olika föreningar och organisationer kontaktar centret. De räknar med att behovet kommer bli större och därför planerar de att anställa två nya medarbetare som ska syssla med dessa frågor.

Tommy Krångh är glad.

Tack vare bidraget de fått på 500 000 kronor är det möjligt att göra andra förändringar på centret. Till exempel ska Tommy Krångh börja jobba som utvecklingsstrateg. Då planerar han bland annat att göra verksamheten till ett självständigt teckenspråkigt servicecenter med medarbetare från alla myndigheter. Idag består centret av flera grupper, men de har som mål att göra det till ett teckenspråkigt center. Då får servicecentret kompetens från alla håll, allt från Migrationsverket till Försäkringskassan. Han tror att det kan ta cirka ett till två år tills det blir klart.

– Det blir bekvämt för döva att ha ett gemensamt ställe att gå till, säger han.

Han berättar också att de planerar att bilda en webbchat på Örebro kommuns hemsida. Om det är en text man inte förstår kan man klicka på webbchat och få hjälp live på teckenspråk. Därför ska de ha ett ettårigt projekt tillsammans med Arbetsförmedlingen för att utbilda ett antal kommunvägledare med inriktning webbchatt.

– Vi planerar att börja med den tjänsten i höst, säger han.

Han berättar vidare att de fått otroligt mycket positiv feedback att de gör ett väldigt viktigt jobb för många människor. Den viktigaste insatsen är att man ska få tänka, ”jag kan själv” och möjligheten att kunna få fråga på sitt eget språk. Den rättigheten borde man ha fått för längesedan.

– Det är en viktig känsla för många som kommer hit, avslutar han.

TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS

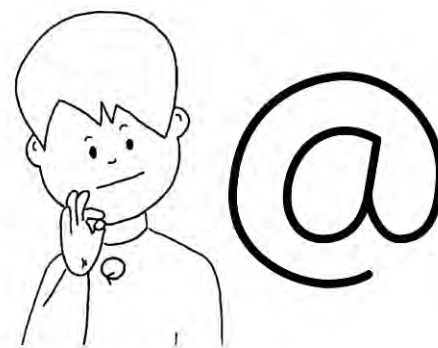
Läs mer på dovastidning.se

Tre par berättar om hur de hittade kärleken utomlands.

Unisa får inte stanna i Sverige.

Snart kan du mejla på teckenspråk.

Vi behöver fler som Jonna Delvert

Jonna Delverts dokumentärfilm om hur tvåspråkigheten ser ut på Birgittaskolan väckte mycket debatt i sociala medier. Många vloggade på teckenspråk. Det är kul att folk väljer att uttrycka sig på det sättet numera för det är ju så det ska vara. Ju mer teckenspråket uppmärksammas i media, desto starkare blir språkets status. Alltför ofta tvingas vi uttrycka oss själva på svenska – på samhällets villkor. Om man tittar på specialskolorna idag så har man en känsla av att svenskan har en högre status än teckenspråket. Det är viktigare att kunna svenska än teckenspråk fullt ut. Det har nog mycket med lärarnas teckenspråkskompetens att göra. Är deras teckenspråksnivå lägre än elevernas teckenspråk så blir det desto större fokus på svenskan som ju är lärarnas första språk. Det är synd för specialskolorna finns ju till för döva och hörselskadade elever, inte för lärarna.

Jonnas film behövdes verkligen. Vi fick en liten inblick i hur eleverna upplever tvåspråkigheten på skolan. Och det de berättar är fruktansvärt. Att det kan bli så här! Är jag ändå förvånad? Nej, knappast. Vi vet alla att det finns problem i specialskolorna.

Självklart har skolor för döva alltid haft problem. Det har alltid varit något som inte fungerat – ojämn utbildningskvalitet, dåligt bemötande och attityd, teckenspråksmiljö, och så vidare. Det har aldrig varit en fullt ut optimal skolmiljö för målgruppen. 2013 hade endast 35 procent av avgångseleverna vid SPSM behörighet till gymnasieskolan (det vill säga de hade tillräckliga betyg för att komma in i gymnasiet). Den låga andelen är allvarlig. SPSM har inte kunnat uppfylla sin uppgift – vilket ju är att erbjuda en tvåspråkig utbildning där man satsar på båda språken. Mycket beror tyvärr på att lärarnas kompetens i teckenspråk inte räcker till – och det drabbar i synnerhet elever som inte kan tala.

Därför är det inte heller så konstigt att många föräldrar förmodligen tänker extra till innan de bestämmer sig för vilken skolform som passar deras barn bäst – specialskolan, den kommunala skolan nära hemmet eller någon annan skolform. Jag kan dock tänka mig att ingen skolform egentligen är optimal för döva barn idag – men på specialskolan får de åtminstone en socialt stimulerande miljö på teckenspråk. Utom just på lektionerna där kommunikationen med lärarna tyvärr inte alltid fungerar.

Egentligen är utbildning och tvåspråkighet de två absolut viktigaste frågor som SDR och SDUF måste jobba med. Alla ska ha rätt till en likvärdig utbildning – men den likvärdiga utbildningen existerar inte idag. Igår träffade jag dock en unik människa som har en treårig döv son. Han har en syn på döva och teckenspråk som jag så sällan ser hos någon förälder idag – han ser det som en spännande grej och tycker det är kul att lära sig teckenspråk. Och så har han en så villkorlös kärlek till sin son och bryr sig inte alls om att han är döv. Det enda han bryr sig om är att kommunikationen mellan honom och sonen ska fungera, vilket är teckenspråk. Så det finns fortfarande hopp. Vi behöver fler människor som tänker som han – på så sätt kan vi få till en förändring. Vi behöver också fler som Jonna Delvert och hennes dokumentärfilm är definitivt ett steg i rätt riktning.

PETRA ÖRLEGÅRD läser Media management på Linnéuniversitetet i Kalmar och tränar inför sitt åttonde maratonlopp i maj. När hon inte pluggar, tränar eller jobbar så gillar hon att prova nya recept och tillbringar ganska mycket tid i köket.

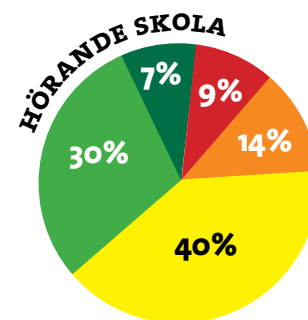
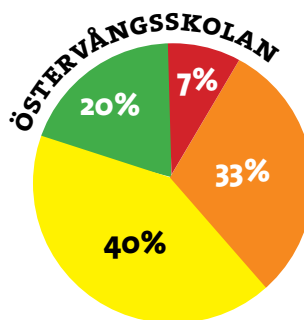
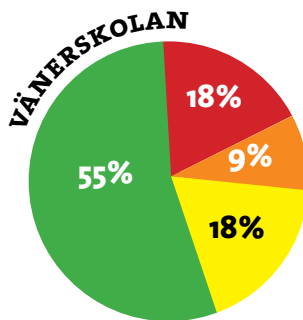
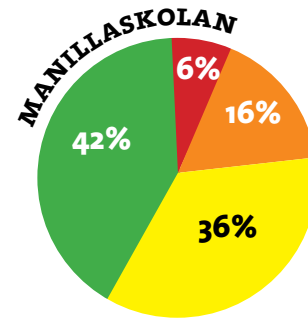
ÄR DU INTRESSERAD AV ÖVERSÄTTNING MELLAN SVENSKA OCH TECKENSPRÅK?

Institutionen för lingvistik erbjuder kurser i teckenspråk och svenska med översättningsinriktning. Inför höstterminen 2015 är det nya antagningar till Teckenspråk I och Svenska som andraspråk för döva I. Kurserna ges på halvfart och kan kombineras för studier på heltid. De ger en bra kunskapsbas för den fortsättningskurs i översättning mellan svenska och teckenspråk som startar hösten 2016.

Läs mer på www.ling.su.se/oversattning

Hur ofta förstår du inte din lärare?

- 1. Flera gånger om dagen
- 2. 1-2 gånger om dagen
- 3. Några gånger i veckan
- 4. Sällan
- 5. Aldrig

SKOLA	KLASS	ANTAL DELTAGANDE	SVARS-FREKVENNS
Birgittaskolan	8-10	44 av 47	94%
Kristinaskolan	7-10	15 av 19	79%
Manillaskolan	8-10	31 av 37	84%
Vänerskolan	8-10	11 av 17	65%
Östervångsskolan	7-10	15 av 27	56%

En av fyra elever förstår inte sina lärare

Två dokumentärer har sänts om hur tvåspråkigheten fungerar på Birgitta- och Östervångsskolan. De har rönt mycket uppmärksamhet i sociala medier och i döv-samhället. DT gjort en enkät-undersökning med 116 högstadiel elever på Sveriges fem specialskolor för döva och hörselskadade om hur de tycker att kommunikationen fungerar i klassrummet. Kartläggningen visar att mer än var fjärde elev (28 % i snitt) inte förstår sina lärare minst en-två gånger om dagen.

Syftet med undersökningen är att se om det är ett generellt problem på SPSM-skolorna, inte bara på Birgitta- och Östervångsskolan. DT har även haft en kontrollgrupp, en hörande skola från Mellansverige, som resultatet jämförts med. Frågorna som ställdes var "Hur ofta förstår du inte din lärare?" samt "Hur ofta förstår inte din lärare dig?".

Resultaten visar att Birgittaskolan och Östervångsskolan ligger sämst till. 40 % respektive 44 % av eleverna förstår inte sina lärare minst 1-2 gånger om dagen. Dessutom har Östervångsskolan minst antal elever som upplever att de sällan eller aldrig missförstår lärarna (20 %). Det betyder alltså att 80 % av eleverna missförstår lärarna minst några gånger i veckan. 34 % av eleverna upplever att lärarna sällan eller aldrig missförstår dem. Det betyder att 66 % av eleverna upplever att lärarna missförstår dem minst några gånger i veckan. Kontrollgruppens siffror är 37 % respektive 65 %.

Om resultaten av de två frågorna vägs ihop kommer Manillaskolan på tredje plats och Vänerskolan på andra plats. Bästa skolan är Kristinaskolan.

Jonna Delvert, som ligger bakom dokumentärfilmen om Birgittaskolan, är inte förvånad över siffrorna.

– Det är hemskt och jag är inte särskilt förvånad eftersom jag själv är elev. På SPSM:s hemsida står det att alla har rätt till sitt eget språk varje dag, men det verkar ju inte stämma, säger hon.

Roger Holmström, rektor på Birgittaskolan, säger att de kommer nu att satsa ännu mer på kompetensutveckling. Det är viktigt att eleverna har duktiga och kompetenta lärare som också är behöriga.

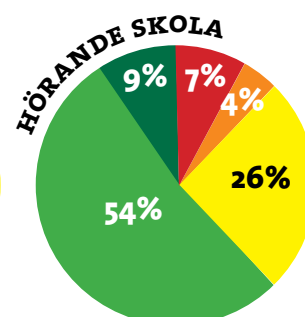
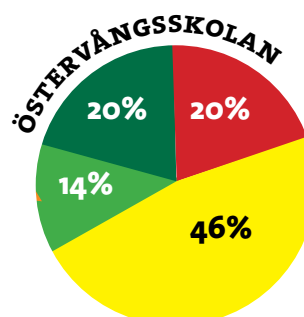
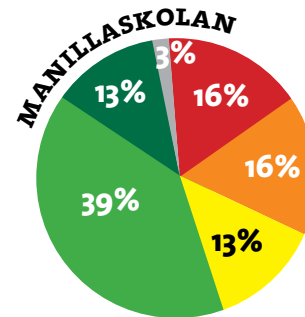
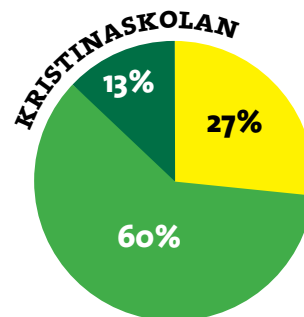
– Det är givetvis inte bra att flera elever upplever att de inte förstår lärarna eller upplever att lärarna inte förstår eleverna. Vi jobbar därför ständigt för att utveckla verksamheten både ur ett pedagogiskt perspektiv och ett kommunikativt perspektiv så att alla våra elever, som har kommit olika långt i att bli tvåspråkiga i svenska och svenskt teckenspråk, ska få en så bra undervisning som möjligt.

Att Kristinaskolan fått ett så bra resultat förvånade Adiam Afewerki, före detta ordförande i elevrådet på Kristinaskolan.

– Jag blir lite förvånad över resultatet då det inte riktigt stämmer. Antalet döva på skolan har minskat enormt och det finns bara hörselskadade kvar på skolan så tvåspråkigheten har verkligen blivit sämre.

Hur ofta förstår inte din lärare dig?

- 1. Flera gånger om dagen
- 2. 1-2 gånger om dagen
- 3. Några gånger i veckan
- 4. Sällan
- 5. Aldrig
- 6. Vet ej

* DT betonar att undersökningen inte är tillförlitlig till 100 %. Både döva och hörselskadade elever med olika språkbehov har svarat på samma enkät. Därför kan resultatet vara mer eller mindre missvisande.

Hon menar att resultatet blev ”bra” eftersom alla som svarade på enkäten är hörselskadade och är vana att bara prata. Adiam vill ha mer stöd så att de kan få tillbaka tvåspråkigheten på Kristinaskolan.

Katarina Olsson, rektor på Kristinaskolan, uppfattar att de flesta elever och lärare förstår varandra på ett bra sätt, men de kommer att vara nöjda först när 100 % av deras elever förstår sina lärare och också upplever att lärarna förstår dem.

– Vi arbetar målmedvetet med kommunikationen för att i varje situation välja språk utifrån elevens behov, både när det är svenska eller svenskt teckenspråk eleven behöver. Både personal som undervisar och övrig personal i skolan utbildas i teckenspråk utifrån den nivå där de befinner sig så att vi hela tiden ökar den teckenspråkiga kompetensen hos personalen. Fortfarande finns det insatser vi kan arbeta med för att det ska bli en ännu bättre tvåspråkig miljö på vår skola och det ska vi göra, säger hon.

Katarina Olsson säger att frågan om tvåspråkighet togs upp på det senaste elevrådet och den kommer också att tas upp på nästa föräldraråd och skolråd. För henne är det viktigt att de utvecklar det som kan bli bättre och att elever och föräldrar också är delaktiga i det arbetet.

DT har försökt nå Östervångsskolans rektor men inte fått något svar.

Christer Fleur, processägare för specialsolan på SPSM:

– Vi tar uppgifterna om att det finns utvecklingsbehov på specialsolorna på stort allvar. Självklart ska våra elever kunna förstå sina lärare och känna att lärarna förstår dem. SPSM kommer att ge ett mer centralt stöd till skolorna och har påbörjat ett gemensamt utvecklingsarbete för att det ska ske, säger han och fortsätter:

– Vi tror att vårt nya sätt att organisera verksamheten kommer att stärka skolornas utveckling på många olika sätt. Vår processledningsgrupp för specialsolan, där bl.a. rektorerna ingår, har identifierat tre viktiga utvecklingsområden. Det är likabehandlingsarbetet, måluppfyllelsen på skolorna och tvåspråkigheten på de regionala specialsolorna.

Hanna Sejlitz, SDR:s ordförande säger:

– Dialog och fungerande kommunikation mellan lärare och elever är viktigt i en lärandemiljö på skolan. Om det är så att många elever dagligen upplever att de inte kan göra sig förstådda eller förstå läraren är det allvarligt. Jag hoppas att skolorna tar till sig detta och ser över hur språkmiljön och kommunikationen kan förbättras.

I enkäten har vi också ställt ytterligare två frågor: ”Vad gör du när du inte förstår din lärare?” och ”Vad gör du när din lärare inte förstår dig?”. Enkäten i sin helhet finns att ta del av på dovastidning.se.

TEXT: MOA GÄRDENFORS

dt. Läs mer på dovastidning.se

På bilden fr.v: Mutlu Kurt, Jerry Sormunen, Daniella Koss, **Jonna Delvert**, **Karan Kurt** och Mohammed Amer

Efter Jonna Delverts dokumentär:

Lärarna lyssnar nu mer på eleverna

I januari detta år publicerade Jonna Delvert och hennes skolkamrater en dokumentärvideo om tvåspråkigheten på Birgittaskolan. Dokumentären fick stor spridning i sociala medier och har väckt många diskussioner. I filmen visar eleverna missnöje över hur tvåspråkigheten fungerar på Birgittaskolan. DT har besökt skolan.

På skolgården på Birgittaskolan promenerar två äldre elever sida om sida och talar med rösten. Yngre elever springer och stöjar i korridorerna samtidigt som de tecknar. Några elever i matsalen växlar mellan talad svenska och teckenspråk. Tvåspråkigheten hos eleverna på Birgittaskolan är tydlig. Både hörsel- och dövklasser finns på skolan och därför används båda språken.

I uppehållsrummet på andra våningen har ett trettiotal ungdomar lunchrast. Några killar spelar pingis, ett par tjejer sitter i soffan och tecknar med varandra. Resten av ungdomarna står och lyssnar på några av eleverna som diskuterar tvåspråkigheten på Birgittaskolan.

Eleverna är överens att lärarna på Birgittaskolan inte kan tillräckligt mycket teckenspråk, vilket innebär att eleverna som inte hör drabbas. Det kan vara svårt att förstå lärarna och ibland förstår inte lärarna eleverna. Eleven Daniella Koss berättar att hon medverkade i videon för att hon ville visa att de upplever tvåspråkigheten på Birgittaskolan negativt.

Skolkamraten Jerry Sormunen säger att han genom filmen ville visa deras krav på att användningen av teckenspråk hos lärarna skulle bli bättre.

Eleverna hade, precis som Jonna Delvert, låga förväntningar på filmen och trodde att den bara skulle nå ett fåtal. Men dokumentärfilmen fick stor spridning i media.

– Jag trodde aldrig att så många skulle bli så engagerade i frågan, säger Daniella Koss.

Eleverna berättar om vad som händer när kommunikationen med lärarna inte fungerar. Vanligast är att de ber lärarna att upprepa eller så frågar de sina klasskamrater. Ibland struntar de i att fråga. Jerry säger att ibland känner eleverna inte att de vågar säga till när de inte förstår. För ibland händer det att läraren kan bli arg för att hen inte tror att vi lyssnar, förklarar Daniella.

Efter filmens spridning känner eleverna att de blivit mycket uppmärksammade i både skolan och sociala medier. Detta har därför medfört mycket diskussioner. De upplever också att lärarna börjat lyssna mer på dem, berättar Daniella.

Kristoffer Kold Erlandsen, elev från Östervångsskolan, berättar att han blev inspirerad av Jonnas film och att han och en kompis därför också ville uppmärksamma problemet på Östervångsskolan genom att göra en dokumentärfilm. Han och skolkamraterna upplever samma problem. Till exempel finns det lärare som är dåliga på teckenspråk eller så glömmar de att använda teckenspråk. Kristoffer sitter i elevrådet.

– Vi i elevrådet har fått erbjudande om att vara med och göra en språkplan. Det är positivt, tycker jag! Men det blir intressant att se om de (skolan) lyssnar på oss, säger han.

TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS

Hallå där...

Krister Schönström, universitetslektor i svenska som andraspråk för döva

Vad betyder tvåspråkighet?

– Begreppet ”tvåspråkighet” kan förklaras beroende på vilken utgångspunkt man har. Kärnan är dock att det handlar om en språksituation med fler än ett språk. Forskningen brukar utgå från olika definitioner av vad som är tvåspråkighet. Man tar då hänsyn till de olika konstellationer där tvåspråkighet kan uppkomma. Det kan handla om ursprung och språklig bakgrund t.ex. att olika språk pratas inom en och samma familj eller så utgår man mer från användningen, det vill säga vardaglig användning av minst två språk, eller en kombination av dessa. Förut var definitionen av tvåspråkighet i större utsträckning baserad på språkkompetens till exempel att tvåspråkiga behärskade två språk lika bra. Idag ser man på det utifrån fler perspektiv. På grund av den alltmer globaliserade världen utgår man idag ofta från användningen, det vill säga att tvåspråkiga använder fler än ett språk i det vardagliga livet. Tvåspråkighet ses ofta som ett slags överordnat begrepp som även kan innefatta flerspråkighet. Uttrycket ”flerspråkighet” används för att betona att det handlar om flera språk och inte bara två. Det beror på situationen och vad man vill beskriva, det ena utesluter inte det andra. Men är fokuset på två språk bör vi säga tvåspråkighet framför flerspråkighet.

Reaktioner på dokumentärerna om Birgitta- och Östervångsskolan:

”Som mamma till elev på Östervångsskolan i slutet av 1990-talet och första halvan av 2000-talet har jag mycket dålig erfarenhet av den teckenspråkiga miljön. Tal förekom både på lektioner och raster. Det är förfärligt att det inte verkar ha blivit bättre”

FÖRÄLDER PÅ DT:S FACEBOOK-SIDA

”Att det i en skola som har uppdraget att erbjuda tvåspråkig undervisning upplevs att det ena språket prioriteras före det andra är helt oacceptabelt”

SDR OCH SDUF I ETT ÖPPET BREV OM JONNA DELVERTS DOKUMENTÄR
TILL UTBILDNINGSMINISTER GUSTAV FRIDOLIN (MP)

”Tillgången till teckenspråk är väldigt viktig”

HELENE ÖBERG, STATSEKRETERARE HOS
UTBILDNINGSMINISTER, PÅ DOVASTIDNING.SE

”Jag börjar med att titta på filmen om Birgittaskolan – och fattar absolut inte ett dugg. Jodå jag vet. Jag kan klicka fram en textning. Men prova att titta på filmen utan att göra det. Då får du en uppfattning om hur det kan vara att ha med exempelvis myndigheter att göra utan att begripa någonting”

LARS STRÖMAN, POLITISK REDAKTÖR PÅ NERIKES ALLEHANDA

RIKSTEATERNS TYST TEATER PRESENTERAR

JAG ÄR SARAH

**NAKET, ROLIGT OCH
ENGAGERANDE OM
LIVET SOM DÖVBLIND**

**SPELAS PÅ
SVENSKT
TECKENSPRÅK
OCH TALAD
SVENSKA**

FOTO: URBAN JÖREN

TURNÉPLAN

APRIL

10 Örebro
11 Örebro
14 Nässjö
15 Kalmar
17 Lund
20 Strängnäs
27 Västra Frölunda
28 Västra Frölunda

MAJ

02 Enskede
04 Leksand
06 Sundsvall
07 Härnösand
08 Umeå
10 Skelleftehamn
12 Vilhelmina
18 Norrtälje
19 Norrtälje

Med reservation för ändringar.

**Biljetter och information:
riksteatern.se/jagarsarah**

RIKSTEATERN

Så här föreslås framtida SDR se ut

SDR har haft ett två år långt översynsarbete, Nya vindar. Tillsammans med dövföreningarna frågade de sig hur organisationen skulle se ut i framtiden, vad den skulle heta och vilken målgrupp de skulle vända sig till. Nu har arbetsgruppen för Nya vindar presenterat förslag om hur förbundet kan se ut i framtiden. DT summerar några av förslagen.

Delaktighet istället för funktionsnedsättning

● Medlemmar har sagt att de inte vill använda begreppet funktionsnedsättning eftersom de inte ser sig själva som personer med funktionsnedsättning. Arbetsgruppen har därför kommit fram till att delaktighet är ett bättre alternativ för att det passar in på så många olika situationer. Några exempel: om samhället inte är visuellt tillgängligt är vi inte delaktiga. Om vi inte får kommunicera och information på vårt språk är vi inte delaktiga. Om vi inte upplever att vi får påverka beslut i föreningen är vi inte delaktiga. I stadgarnas ändamålsparagraf föreslås "funktionsnedsättning" ändras till "delaktighet" och att förbundet arbetar utifrån tre perspektiv: delaktighet, språk och kultur- och identifikation.

Vad förbundet ska heta i framtiden

● SDR är en etablerad förkortning. Därför föreslår arbetsgruppen att den ska finnas kvar. Två namnförslag ges. Båda alternativen ska ackompanjeras av en kraftfull slogan där ordet teckenspråk är med.

Alternativ 1: Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) – precis som i dag

Alternativ 2: SDR vars förkortning står för följande: Svenskt teckenspråk. Delaktighet alt. Dövkultur alt. Dövkompetens. Rättigheter alternativt Respekt.

Tanken är att förbundet kan variera och välja det ord som passar bäst i sammanhanget.

Blir loggan turkos?

● Inga färdiga förslag om förbundets logga finns. Först måste dövföreningarna och länsförbunden säga sitt om förbundets framtida namn. Men medlemmar har sagt att de önskar se en turkos logga eftersom färgen har blivit etablerad som teckenspråkets och dövas färg.

Gemensamt förbundsnamn på alla nivåer

● Arbetsgruppen föreslår att SDR i framtiden ska bli en mer enhetlig organisation genom att dövföreningarna och länsförbunden på ett tydligare sätt blir en del av SDR. Dessutom föreslås fem regioner bestående av två-fem län bildas.

Nationellt heter förbundet SDR. De fem regionerna heter SDR Norra, SDR Mellersta, SDR Östra, SDR Västra och SDR Södra. Länsvis heter SDR Skåne (ett exempel). Och på lokal nivå heter föreningen SDR Malmö. Om en dövförening vill behålla sitt namn med långa anor föreslås den få göra det. Dövföreningen kan då ha samma logga som förbundet. Tanken med den nya organisationsstrukturen är bl.a. att regionerna ska fungera som en länk mellan föreningarna och förbundet. I dag ser förutsättningarna för dövföreningarna väldigt olika ut. En del har ambitiöst intressepolitiskt arbete, medan andra inte har lika stora resurser. I "nya SDR" ska det bli mer likvärdigt – målet är att varje region har en-två anställda och att SDR är deras arbetsgivare. Om det här förslaget kan bli verklighet återstår att se. Frågan är om regionerna kan få bidrag från flera håll/landsting.

Det ska vara lätt och roligt att vara medlem i SDR

● Man ska enkelt och snabbt kunna bli medlem i SDR via sajten. Dessutom föreslås ett års gratis medlemskap för nya medlemmar under 30 år. Arbetsgruppen vill också att medlemmar ska känna att föreningslivet är roligt, givande och engagerande. Detta genom att minska kraven på dövföreningarna vad gäller administrativt och intressepolitiskt arbete. Regionerna får ta mer av den biten istället.

Förslagen har gått ut på remiss till dövföreningarna och länsförbunden. De ska lämna sina synpunkter senast den 31 mars. SDR:s ordförande Hanna Sejlitz hoppas att många medlemmar vill engagera sig och säga vad de tycker om förslagen.

– Vi ska tillsammans lägga en god grund för SDR:s framtid, säger hon.

På förbundsmötet i Sundsvall den 29-31 maj presenteras de slutliga förslagen av arbetsgruppen.

*Arbetsgruppen ska också komma med förslag på SDR:s framtida vision, verksamhetsidé och värdegrund i ett idéprogram. Vid DT:s pressläggning är dessa förslag inte klara.

SAMMANSTÄLLNING: NICLAS MARTINSSON

VILL DU JOBBA MED TECKENSPRÅK?

Välkommen att söka till våra kurser hösten 2015!

Vid Institutionen för lingvistik bedrivs forskning om teckenspråk sedan 1972. Vi erbjuder Sveriges enda utbildning på forskarnivå där du kan välja att forska om teckenspråk. Vårt breda utbud av kurser är anpassat både för nybörjare och för vana teckenspråksanvändare. Med en examen eller en enstaka kurs som fortbildning från oss är du väl rustad för jobb som översättare, språkkonsult, tolk, lärare m.m.

Läs mer om våra kurser på www.ling.su.se/teckensprak

Stockholms
universitet

Begreppet dövstudier har blivit etablerat

Glöm dövrealia. Nu heter det dövstudier. Julia Kankkonen och Johanna Karmgård har arbetat med SDR:s och SDUF:s projekt, Dövstudier för alla, i två år. Nu är projektet avslutat.

Projektet ”Dövstudier för alla” har under två års tid utvecklat ett slags webbaserad kunskapsbank om dövstudier, som innefattar kunskaper om dövas historia, kultur, samhälle och språk, ordnat distanskurser i dövstudier och gett ut böcker med mera. Den 30 januari i år avslutades projektet.

– En av de största framgångarna med projektet är att begreppet dövstudier har kommit för att stanna här i Sverige, säger Johanna Karmgård, projektmedarbetare.

I främst Storbritannien och USA används begreppet ”deaf studies” sedan en lång tid tillbaka. Men i Sverige använde man länge begreppet ”dövrealia”.

– Det är inte ett så bra begrepp eftersom dövrealia betyder fakta om döva. Dövstudier är ett bättre och mer korrekt begrepp för det handlar om något som inte är absolut utan är ständigt föränderligt. Man kan tolka begreppet olika beroende på vem man är och vad man har för bakgrund, säger Julia Kankkonen, projektledare.

Ett annat framsteg som de är glada över är att kunskapsbanken med teckenspråkig litteratur nu finns på Stockholms universitets sajt, www.dovstudier.se. Man kan där få läsa om olika ämnen som audism, Castberggårds syndrom och deafhood på teckenspråk.

Johanna Karmgård (t.v.) och Julia Kankkonen.

Som del i projektet har två böcker också getts ut: Bakom välviljans mask av Harlan Lane och serieboken Seger av Viktor Jäderlund (läs recensionen av den på sidan 19).

Förra året hade projektet distanskurser i dövstudier via videokonferensteknik. Med start i höst kommer Västanviks folkhögskola i Leksand att erbjuda kurser i dövstudier i samarbete med ABF, SDR och SDUF. Man kan välja att studera på plats i en vecka eller över helgen eller studera på distans via videokonferensteknik.

– Vi ser fram emot att folk anmäler sig till kurserna, säger Julia Kankkonen.

– Vi hoppas att det kommer att forskas mera i dövstudier. Vad många inte tänker på eller vet om är att man i sitt uppsatsarbete eller forskning faktiskt kan välja att kombinera dövstudier med det ämne som man studerar. Om man till exempel studerar genusvetenskap och historia så kan man ta reda på döva kvinnors historia, säger Johanna Karmgård.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

”Vi måste sluta att säga ‘du har lyckats med det trots att du är döv’”.

Elisabeth Adams Lyngbäck i sin föreläsning på forskningskonferensen, som Dövstudier för alla arrangerade i januari. Läs mer: dovastidning.se

Moa Gärdenfors är DT:s vikarierande reporter

Välkommen till Dövas Tidning, Moa Gärdenfors!

Du vikarierar för Tomas Lagergren som är föräldraledig den här våren. Vem är du?

– Jag är 23 år gammal, född i Dalby utanför Lund och uppvuxen i Uppsala. Jag har gått på Manillaskolan i Stockholm. Sen flyttade jag till Örebro och gick på Risbergsskolan. Efter studenten har jag läst mycket språk, bland annat professionell svenska, teckenspråk och engelska på Uppsala universitet och Stockholms universitet. Jag har också bott i Kalifornien i ett år där jag gick på college och läste engelska och amerikanskt teckenspråk. Språk och fotografering är två

av mina största intressen. Jag sysslar mycket med detta även på fritiden. Förutom det gillar jag att läsa böcker, blogga och gå på bio, speciellt nu när alla svenska filmer textas!

Du är allmänreporter på DT. Det innebär att du kommer att få skriva om vitt skilda ämnen, allt från kultur till sport. Finns det något särskilt du vill lyfta fram i DT?

– Jag gillar siffror och vill ta fram mer statistik genom till exempel att låta läsarna bli en större del av tidningen. Till exempel genom att införa en ny enkätfunktion på webben där läsarna kan rösta och svara på enkla frågor så att Dövas Tidning får ta del av ständig ny och viktig information. Sen brinner jag också för frågor som rör skolan plus tvåspråkighet!

Du når Moa på: moa.gardenfors@dovastidning.se

Det här händer under:

2015

Här bjuder DT på ett urval döv- och teckenspråksrelaterade händelser som alla kan ta del av under året. Bland annat väntar världskongressen för döva i Istanbul, tv-programmet Värsta listan och bowling-VM i Italien. Mycket nöje!

TV:

Hela året: Lilla Aktuellt teckenspråk

Ett nyhetsprogram på teckenspråk som sänds varje vecka från Utbildningsradion (UR). För mellanstadieelever.

7 mars: CykelOskar

En gubbe har ärvt en cykelverkstad. Han är måttligt intresserad av att reparera cyklar och vill hellre umgås med kunder, prata minnen och berätta historier. I 20 delar, SVT.

21 mars: Så in i Norden

Häng med Marcus och Alek på nordiskt juniorläger för döva i Idre. De träffar ungdomar från hela Norden. Olika språk, äventyr och nya vänner under en hel vecka. I sex delar. SVT.

2 maj: Ett danssteg för livet

Victoria reser till Kenya för att undervisa döva, hörselskadade och andra barn med funktionsnedsättning i dans. Dokumentär i tre avsnitt. SVT.

23 maj: Nya perspektiv

Nya samtal och perspektiv på inköpta program eller filmer med gäster. Samhällsprogram i sex avsnitt. SVT.

8 juni: Världskompisar

Ett program av barn, med barn och för barn. Knattereportrarna reser till olika länder och möter andra barn från olika bakgrunder och kulturer. I repris i tio delar och ett extra avsnitt från Spanien. SVT.

Hösten: Superhemligt teckenspråk ▶

Melissa och Victoria planerar olika bus som de sedan skickar iväg buspatrullen bestående av Nikki, Alinde och Signe på. De gör slajm som blir schampo, flaskor som sprutar vatten, kaffe som skummar över och mycket mer. UR.

Hösten: Dokumentärserier om tre barn

Tre dokumentärserier om åtta delar vardera där vi följer tre barn när de gör det de gillar mest. Barnkanalen.

- Lycka gillar att klättra
- Ellen gillar att rida
- Alice gillar att simma

Hösten: Varför så?

Barnen har i programmet Varför så? gjort listor med saker som de tycker är besvärliga, jobbiga och trista i deras liv. Vad gjorde dem arga och ledsna? I tio delar, SVT.

10 oktober: Reportage från Västkusten

Ett gäng profiler sammanstrålar på en för många döva känd plats vid Västkusten. Vi får följa deras vardag. Reportage och samtalsprogram i tio avsnitt med maten i fokus. SVT.

Vecka 43: Värsta listan

Tävlingsprogram för döva ungdomar. Det blir action, underhållning och humor. Ungdomarna är själva med och avgör vad som händer och vilka uppdrag de ska utföra. I tio delar, SVT.

17 november: Ukraina

Reportern Aivo Erm reser till krisens Ukraina. Hur ser läget ut för döva där just nu? Dokumentärserie i tre avsnitt. SVT.

Kultur:

2 mars: Solapan

Riksteaterns Tyst Teater bjuder på en pjäs för barn från 5 år om vänskap, trygghet och det fantastiska i att kunna mötas trots att man är olika. Premiär i Stockholm den 2 mars, därefter turné. Läs mer om Solapan på sidan 18.

10 april: Jag är Sarah

En uppsättning från Riksteaterns Tyst Teater i vilken Sarah Remgren berättar om sitt liv som dövblind. En naken, rolig och ärlig berättelse. Premiär i Örebro den 10 april. Därefter turné.

Övrigt:

13-14 maj: #lovetsporebro

#lovetsporebro är ett samarrangemang mellan Riksteatern Örebro län, Örebro länsteater, Örebro kommun och ABF Örebro. För fem år sedan utropade Örebro sig som europeisk teckenspråkshuvudstad. Här berättar kommunen vad de hittills har gjort för teckenspråkiga invånare och vad de kommer att göra framöver. Ett forum anordnas med panel i Rådhuset med speciellt inbjudna, en afterwork och seminarier samt föreläsningar för allmänheten. Till dess kan man lägga ut bilder under #lovetsporebro på Facebook och Instagram.

14 maj: Teckenspråkets dag

I år är det 34 år sedan riksdagen fastslog att teckenspråk är dövas första språk. Därför firas Teckenspråkets dag runt om i Sverige. Länge leve teckenspråket!

20-21 maj: Döv Expo

Konferensen Döv Expo äger rum i Malmö. Föreläsningar ges av bland annat Österrikes döva parlamentariker, Helene Jarmer och "deafhoods fader" Paddy Ladd från Storbritannien.

28 juli-1 augusti: Världskongress för döva

World Federation of the Deaf har generalförsamling och kongress vart fjärde år. I sommar står Istanbul som värd för kongressen. Deltagare från hela världen kommer. Föreläsningar om mänskliga rättigheter, teckenspråk och utbildning med mera ges. Dessutom blir det styrelseval – fortsätter Colin Allen från Australien som ordförande i fyra år till?

25-27 september: Dövas dag

I år äger Dövas dag rum i Leksand. Temat är "Var är du, jag är här!". Tanken är enligt arrangören att alla som besöker Leksand under helgen ska känna sig hemma. På fredagen är det ombuds-träff och pubafton. På lördagen är det mässa och middag. På söndagen blir det "Västanviks dag" – Västanviks folkhögskola och företaget som har sina kontor där har öppet hus då.

September: Workshopturné

Riksteaterns Tyst Teater inleder en workshopsturné i september. Turnén avslutas med ett firande i Örebro 20-22 november eftersom Tyst Teater fyller 45 år.

27-28 november: Dövfilmfestival

Stockholms Dövas Förening arrangerar 16:e Dövfilmfestival. Då visas filmer producerade av döva från olika delar av världen.

Sport:

10 maj: Maraton-EM i Lublin, Polen

Petra Örlegård är anmäld till damernas maraton och kan överraska med en bra tid som förhoppningsvis räcker till medalj.

14-27 juni: Fotbolls-EM i Hannover

Herrarna spelar EM-slutspelet i grupp A med Tyskland, Italien och Grekland. Öppningsmatchen är den 14 juni mot Tyskland. Det är första gången på 25 år som herrarna spelar ett stort internationellt mästerskap i fotboll.

29 juni-4 juli: Minigolf-landskamp i Örebro

Örebro ordnar landskamper i minigolf och har bjudit in Ungern och Italien till att medverka. Sveriges herrar och damer har stora chanser att vinna landskamperna.

4-12 juli: Basket-VM i Taouyan, Taiwan

Damerna är tillbaka i mästerskapssammanhang efter guldet i Deaflympics i just Taiwan 2009 och har medaljchans i VM.

20-25 juli: Friidrotts-EM i Polen

Theodor Thor ställer upp i spjut och har stor chans på guld. Otto Kingstedt är redo för 1500, 5000 och 10 000 meter. Otto är regerande juniorvärldsmästare på 10 000 m och kan överraska med en medalj. Petra Örlegård springer 5000 och 10 000 m.

13-15 augusti: Golf-EM i Hauger, Norge

Vilka som blir uttagna återstår att se, men störst chans hos svenskarna att ta hem en individuell medalj är nog Andreas Nilsson från Rättvik som kom på en fin 6:e plats i förra årets VM. Sverige har också chans på guld i lagtävlingen.

20-30 augusti: Bowling-VM i Bologna, Italien

Sverige har stora medaljchanser både individuellt och i lag. Herrarna och damerna skickar sex spelare vardera.

20-28 november: Futsal-VM i Bangkok, Thailand

Damerna kvalificerades till VM från EM-slutspelet i höstas genom att ta den 9:e och sista platsen. Herrsidan kom inte till start i VM på grund av missad anmälan. Sveriges herrar har tackat ja till friplatsen i VM och försöker att lösa det ekonomiska.

5 frågor om CODA: Linnea Karmgård

Du är en av projektledarna bakom Stockholms Dövas Ungdomsråds tvååriga projekt, CODA (children of deaf adults eller barn till döva föräldrar). Varför behövs projektet?

– Vi ser ett stort behov av en organisation eller ett nätverk som har ansvar för CODA-frågor. Det finns i dag flera organisationer som jobbar lite med CODA-frågor men då i princip bara inom sitt område, till exempel Familjeklubben Näckrosen, Dövteamet och Språkrådet. Det räcker inte eftersom de ofta får hänvisa till varandra. Kvaliteten blir därefter. Vi behöver ett ställe med samlad kompetens inom CODA.

Vad går projektet ut på?

– Målet med projektet är indelat i tre delar. Den ena är att bilda ett nätverk eller organisation efter projektets slut som har ansvar för CODA-frågor. Den andra är att få CODA att synas mer ute i samhället, t.ex. genom att producera informationsmaterial. Den tredje är att ordna träffar, läger och seminarier med mera för CODA-barn och deras föräldrar. Både barn och föräldrar behöver få verktyg att hantera olika problem som kan tänkas dyka upp och stärka sina identiteter.

Ni vänder er till tre olika målgrupper: CODA-barn under 18 år, deras döva föräldrar och vuxna CODA. Varför två olika CODA-grupper?

– Dagens CODA-barn har väldigt olika erfarenheter jämfört med äldre CODA. Många vuxna CODA har under sin uppväxt fått hjälpa sina döva föräldrar mycket, t.ex. med tolkning. Idag behöver inte CODA-barn hjälpa sina föräldrar på samma sätt längre*. Men de behöver ändå få träffas och identifiera sig med varandra. Sedan är det också viktigt att de träffar äldre CODA så de får se att det faktiskt finns vuxna CODA, inte bara barn.

Vad är typiskt för CODA-barn?

– Många barn – inte alla – pratar och gestikulerar mycket, vill ha ögonkontakt, har stor empati... De har lätt för att lägga märke till andra personers känslor för synen är deras viktigaste sinne. De är alerta. Om två lärare i förskolan till exempel säger till varandra med låg röst att barnen har varit duktiga i dag och därför ska få glass så ser ett CODA-barn det och utbrister inför de andra barnen: vi får glass i dag!

På Facebook har det på sistone varit många vloggar. Föräldrar undrar hur man ska göra med tal och teckenspråk i olika sammanhang, t.ex. på barnkalas där alla CODA-barn pratar och döva barn inte hänger med. Vad tycker du om det?

– Det är väldigt givande diskussioner och det visar att projektet behövs. Vi kan inte ha fått en bättre start än så här. Barnuppfostran är ett känsligt ämne. Det är bra med sådana diskussioner för de gör att vi blir mer medvetna om hur vi ska hantera olika situationer. Det är viktigt att vi inte skuldbelägger coda-barnen om de väljer att prata för de är bara barn och förstår inte alltid. Samtidigt måste vi också vara rädda om döva barn. Det är alltid vuxnas ansvar, inte barnens, att lösa sådana här frågor.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

*Tekniken har utvecklats mycket på senare tid. Nu finns t.ex. bild- och mobiltelefoni. Och många teckenspråkstolkare finns att tillgå.

Läs mer om projektet på sdur.se/coda

Räkna med Lolo

Visuell matte med hjälp av animerat teckenspråk är Dramaskis senaste drag. De har producerat Lolos mattekaldas, ett visuellt läromedel för yngre barn.

Lodjuret Lolo bjuder på en fest för sina kompisar som också är djur och återfinns i den svenska naturen: ekorre, grävling, kanin och räv.

– Det speciella med Lolos mattekaldas är att det är framtaget helt på teckenspråkets villkor och inte något översatt läromedel, säger Filip Burman, delägare av produktionsbolaget Dramaski.

Utifrån temat kalas får användarna av läromedlet lära sig matte. Till exempel får de räkna hur många muffins som serveras på festen. I läromedlet finns tre olika kategorier: räknesätt, taluppfattning och geometri.

Matte på teckenspråk är väldigt konkret – ett exempel: med två utsträckta pekfingrar förklarar man att $1 + 1$ blir 2. Därför är målgrupperna många: döva och hörselskadade elever som går i förskolan och lågstadiet, hörande barn som är nyfikna på teckenspråk och personer med kognitiva funktionsnedsättningar med flera.

Det animerade teckenspråket är gjort av Maja Lidbrink, anställd hos Dramaski. För att det ska bli mjuka och smidiga rörelser krävs det upp till 24 bilder per sekund.

– Det var ett arbete som tog väldigt lång tid, berättar Filip Burman.

Animerat teckenspråk är fortfarande ganska ovanligt. Kan det bli mer av den varan i framtiden?

– Ja, det hoppas jag. Animerat teckenspråk är väldigt roligt att göra, säger Filip Burman.

Lolos mattekaldas är ett projekt finansierat av Post- och telestyrelsen (PTS). Dramaski deltog i deras innovationstävling 2013 vars tema var ”Lära, leka, leva”. Projektet var en av vinnarna.

Läromedlet finns på: lolosmatte.se. Man kan köpa privat licens (en användare) eller skol-licens (för fler användare).

TEXT: NICLAS MARTINSSON

ILLUSTRATION: MAJA LIDBRINK/DRAMASKI

VAR ÄR DU, JAG ÄR HÄR!

Kom med till Leksand där vi tillsammans firar Dövas dag med många spännande aktiviteter!

Mer information, se vår hemsida

www.dd2015.se

eller skicka mail till dd2015@gmail.com

Välkommen till Leksand!

Joakim Hagelin Adeby och
Niklas Andersson repeterar.

Sol och vind i barnpjäs

Riksteaterns Tyst Teater i Hallunda: Skådespelarna är i full fart med repetitionerna inför barnpjäsen Solapan som har premiär den 2 mars 2015. Ansiktsuttrycken är kraftfulla och rörelserna växlas frekvent från långsamt till snabbt och tvärtom. Skådespelarna har kommit långt i repetitionerna och premiären närmar sig.

Solapan är en pjäs för barn mellan 5 och 9 år. Föreställningen är till för hela familjen. Riksteaterns Tyst Teater beskriver Solapan som en "spännande och rolig barnföreställning om vänskap". I början är vänskapen mellan Solapan och Regnkappan komplicerad men när vinden La Niña kommer in med sina friska fläktar förändras allt.

Skådespelarna har i två månader övat inför den här pjäsen. De använder hela kroppen, deras repliker syns på långt avstånd

och skådespelarna rör sig snabbt över hela scenen. Emellanåt pausar skådespelarna och regissören, Charlie Åström kommenterar och ger råd.

Skådespelarna Rebecca Drammeh, Joakim Hagelin Adeby och Niklas Andersson tog skådespelarexamen vid Stockholms Dramatiska Högskola sommaren 2014. Solapan är deras första gemensamma pjäs efter examen. De berättar att det känns roligt att få jobba ihop efter att ha studerat ihop i tre år. Skådespelarna är överens om att det finns flera fördelar med att jobba ihop efter att ha varit studiekamrater.

Eftersom de känner varandra väldigt bra, slipper de ta hänsyn till sina "nya" kollegor.

– Man kan vara mer kritisk eftersom man känner varandra, säger Niklas Andersson.

De upplever också att det har varit lätt att gå igenom manuset tillsammans.

Pjäsen Solapan har haft föreställningar flera gånger tidigare men det är första gången som den spelas på teckenspråk. Joakim berättar att de till en liten del har kunnat påverka manuset för att göra pjäsen mer "dövvänlig". Det fanns t.ex. audiologiskt påverkade delar i manuset som de tagit hänsyn till och ändrat till teckenspråkets fördel. Manuskrivaren, Sofia Fredén är hörande, regissören, Charlie Åström är CODA (Children Of Deaf Adults) och skådespelarna är döva.

Niklas Andersson har tidigare spelat i Tyst Teaters vuxenpjäs, Bröderna Marx. Eftersom Solapan är en pjäs för de yngre barnen förklarar han att det gäller att göra pjäsen trovärdig eftersom barnen kräver ärlighet.

– När man spelar en barnpjäs har man mer kontakt med barnpubliken, så att alla får vara med, säger han.

Nu nalkas premiären. Skådespelarna är överens om att lite nervositet är viktigt.

– Det gör att jag blir mer peppad och aktiv i skådespeleriet, säger Rebecca Drammeh.

TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS

dt Se mer av repetitionerna på dovastidning.se

Läger under sommaren 2015!

SDR ordnar två efterlängttade läger med familjeaktiviteter, kurser, social samvaro och umgänge i den natursköna miljön vid Västanviks folkhögskola i Leksand.

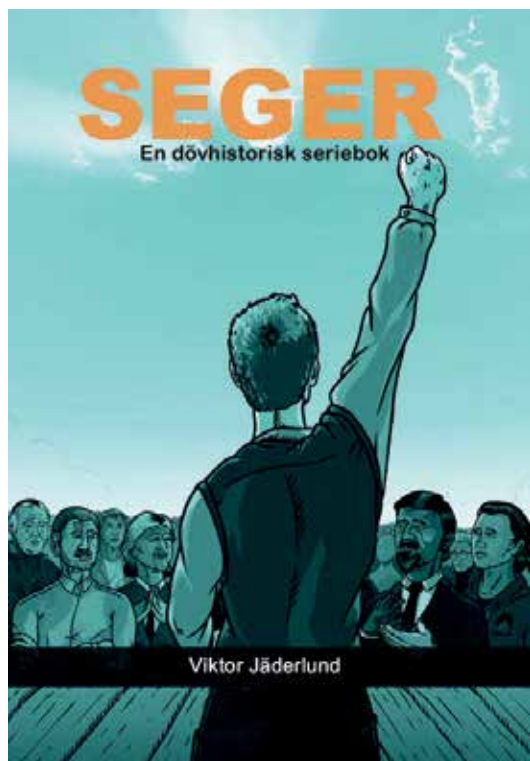
- **KODA läger den 8-12 juli**

- **Familjeläger för döva föräldrar till barn med hörselnedsättning den 13-18 juli**

Gör er anmälan senast **den 30 mars 2015!** Information, program och anmälan: www.sdr.org och www.vestanvik.se

Läger genomförs under förutsättning att fondmedel beviljas.

Mycket skickligt ritad seriebok

BOK: Seger

FÖRFATTARE: Viktor Jäderlund

Natt förlag, 72 sidor

För första gången beskrivs dövhistorien i unika och händelserika teckningar med inslag av svenskt teckenspråk. Serie-tecknaren Viktor Jäderlund från Malmö har illustrerat en färgstark och spännande seriebok som handlar om dövhistorien från 1700-talet fram till idag. Igenkänningsfaktorn är mycket hög – tack vare klockrena illustrationer av stora händelser, genombrott och kända dövprofiler genom tiderna.

Serieboken, Seger handlar om döva huvudpersonen Peter som är född i slutet av 1940-talet. Läsaren får läsa om Peters döva familj och när hans pappa berättar hela dövhistorien för honom. Från teckenspråkets guldålder på 1700-talet, Abbé L'Epée, Heinicke, till Pär Aron Borg och Milanokongressen.

Läsaren får även läsa om Peters första tid på Östervångsskolan på 60-talet där han får kämpa med oralismen. Man får också följa med när Peter upplever de nya genombrotten på senare tid, som till exempel Tyst Teater, första texttelefonen, teckenspråkets erkännande, första 3G-telefonen och teckenspråkets genombrott i Melodifestivalen.

Seger är en mycket skickligt ritad seriebok och gång på gång drog det i mungiporna.

Viktor Jäderlund är en mycket duktig serietecknare och jag hoppas definitivt att han kommer publicera fler serieböcker – kanske en hel seriebok med strippar om ”dövheten” som han redan gör för Dövas Tidning.

MOA GÄRDENFORS

 Läs mer om boken på dovastidning.se

Ulla-Bell Thorin ryter ifrån

BOK: Jag ryter

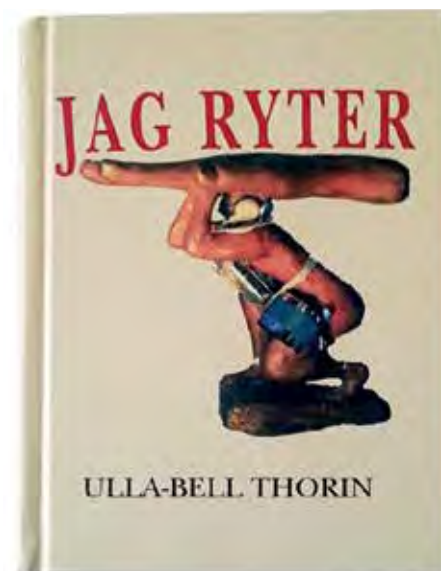
FÖRFATTARE: Ulla-Bell Thorin

B4Press förlag, 302 sidor

Ulla-Bell Thorin, döv författare, har utkommit med sin sjunde bok som fått titeln Jag ryter! Och visst ryter hon. Och ifrågasätter. I princip varje stycke innehåller både utrops-tecken och frågetecken.

Boken är ett slags ilsken och väldigt lång debattartikel, ett dagboksgrubblande och ifrågasättande av samhällets syn och bemötande av döva och författaren själv. Det är en lång självterapeutisk utrensning av ilska, bitterhet och sorg över vad som varit och vad det borde ha varit. Med dövhistoriska inslag resumerar författaren över det bemötande som hon och andra döva fått utstå i dövskolan och i samhället. Synen på teckenspråket som något fult och talspråket som något ouppnåeligt bara menat för några utvalda. Talspråket som man ändå inte vill ha. Eller ens behöver, det är ju bara hörandes syn på saken. Frustrationerna över att inte duga eller någonsin få känna att man räcker till. En stor sorg och bitterhet över att de stunder i livet som var bra var så få och så korta.

Boken är indelad i kapitel vars titlar känns relevanta, det är bara synd att den struktureringen av allt författaren vill ha sagt inte riktigt håller i texten som följer. Alla tanketrådar går in och ut ur varje kapitel och får följa med i flera varv. Det kan bli lite tjugigt läsning, vilket författaren själv påpekar. Boken hade vunnit mycket på ett par genomarbetningar. Det är synd att förlaget – som ändå satsat på att ge ut boken – inte satsat på en redaktör som kunnat hjälpa till med att sortera och strukturera upp texterna bättre för att göra boken lättare att ta till sig. Det finns få döva författare och det känns viktigt att bevara det de skriver för som tidshistoriskt dokument är boken oerhört viktig. För trots att generation efter generation kämpar för att hörande ska förstå hur oerhört viktigt teckenspråket är för dövas självkänsla och livskvalitet så upprepar sig historien. Att läsa den här boken gör riktigt ont – ingen ska behöva leva sitt liv så här!

YLVA BJÖRKLUND

Sämre teckenspråkskvalitet en bristande tillgänglighet?

Vid årsskiftet uppstod diskussion om intressepolitiska frågor via sociala medier och vloggar. Den uppmärksammade dokumentärfilmen *“Hur ser tvåspråkigheten ut idag?”* av Jonna Delvert startade flera diskussioner om försämrad teckenspråkskvalitet i olika sammanhang. Många bidrog med sina

erfarenheter av en språkmiljö som inte ger full delaktighet och hur elever och lärare inte förstår varandra i undervisningen. Det svenska teckenspråket prioriteras inte lika högt som tidigare. Det är alarmerande och påverkar elevernas motivation och betyg, vilket kan resultera i sämre förutsättningar för fortsatt utbildning och arbetsliv.

SDR och SDUF skrev ett öppet brev till utbildningsministern Gustav Fridolin, utbildningsministern om tvåspråkigheten i skolan och hänvisade till filmen som exempel på elevers upplevelser. Han har, genom sin statssekreterare, svarat att en dialog i denna fråga kommer att ske nu i vår. Vi kommer att lyfta diskussionen om vilka satsningar som behövs för att säkerställa teckenspråkskvalitet i den tvåspråkiga undervisningen. Det gäller både statliga specialskolor och andra kommunala skolor där döva och hörselskadade elever går.

En annan intensiv fråga som många tagit upp i sociala medier och vloggar är hörande CODA-barns inställning till svenskt teckenspråk som språk jämfört med döva barn. Flera av CODA-barnen tecknar flytande och umgås med döva på olika sätt.

Men ändå väljer flera av dem att prata svenska med varandra trots det finns döva barn i närheten. Det har till och med format uttrycket: ”Jag måste teckna för att du är döv.” Det har också noterats att CODA-barns tillgång till naturliga möten med teckenspråkiga inte är lika självklara som det varit tidigare.

Hur kan detta ske 2015? Kan försämrad teckenspråkskvalitet ses som en bristande kommunikativ tillgänglighet? Enligt den nya lagstiftningen som börjar gälla januari 2015 klassas bristande tillgänglighet som diskriminering. Skolor måste se över sin egen miljö och verksamhet för att undvika anmälningar. SPSM har tagit fram ett webbaserat verktyg så personalen kan kartlägga tillgängligheten i skolorna. SDR uppmärksammar att det är diskriminerande då elever inte ges möjligheter till full delaktighet och jämlikhet på grund av försämrad teckenspråkskvalitet i undervisningen. Flera av eleverna exkluderas medan andra inkluderas. Det måste finnas tillgängliga miljöer där teckenspråket naturligt används mycket och där det är självklart att alla umgås med varandra på teckenspråk. Lärarnas kompetens i båda språken och teckenspråkigt ledarskap i klassrummet är vägar framåt.

Förslaget från SDR:s arbetsgrupp Nya vindar har skickats ut för synpunkter till föreningarna och länsförbunden. SDR står inför ett vägval. Vid förbundsmötet i Sundsvall i maj kommer det att avgöras hur SDR ska organiseras och utveckla olika verktyg för att bland annat nå målet om en trygg och säker teckenspråkig tillvaro i hela landet.

Vi blickar framåt mot ett minst lika intensivt och spännande år 2015.

IOLO DANIELSSON

SDR Stockholm
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
Tel. vxl: 08 442 14 61

SDR Leksand
Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247 140 65

sdr@sdr.org
www.sdr.org

Förbundsordförande:
Hanna Sejlitz
hanna@sdr.org
0723 211 132 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:
Jenny Ek
jenny.ek@sdr.org
0735 308 434 (sms)

Försäljning:
shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Bli medlem:
medlem@sdr.org

Sveriges Dövas Pensionärsförbund:
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterrommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Vill du påverka SDR:s framtid?

● Arbetsgruppen för Nya vindar har skickat ut förslag om förbundet och föreningarnas framtid till länsförbund och föreningarna för synpunkter. Nu har ni som är medlemmar möjligheten att ta del av förslagen och tycka till. Senast den 31 mars ska synpunkterna skickas till förbundet. Passa på att tycka till och alla synpunkter är viktiga!

Tvåspråkighet

● Jonna Delvert har genom dokumentären "Hur ser tvåspråkigheten ut idag" visat hur några döva och hörselskadade elever upplever sina möjligheter att få utbildning på sitt språk – teckenspråk. Lolo Danielsson tar upp detta i sin ledarspalt.

SPSM har bjudit in SDR och SDUF till ett möte med regioncheferna i april för att diskutera myndighetens tvåspråkighetsuppdrag och Dövstudier. Det behövs forskning om konsekvenserna för språkmiljön när både teckenspråk och talad svenska används i klassrummet och fortsatta diskussioner om definitionen av tvåspråkighet.

Äntligen VMA via SMS!

● Nu får vi äntligen VMA (Viktigt Meddelande till Allmänheten) genom SMS sedan 1 februari 2015, vid exempelvis gasutsläpp, extrema väder, andra allvarliga olyckor eller krig. Du behöver inte registrera dig eller ditt mobilnummer.

Var observant på att du inte får VMA-larm om du befinner dig på en annan plats vid resor eller liknande, utan att larmet skickas till de mobiltelefoner vars abonnemang är adressregistrerade i det utsatta området. Tillgängliga VMA-larm har varit en viktig fråga för SDR sedan flera år och VMA via SMS är en mycket glädjande framgång.

Världskongress i Istanbul

● Vill du delta på världskongressen i Istanbul, Turkiet den 28 juli till 1 augusti 2015? Missa då inte att anmäla dig! Deltagaravgiften höjs efter den 15 mars och ytterligare efter den 15 juni. Se www.wfdcongress2015.org för mer information och för registrering online.

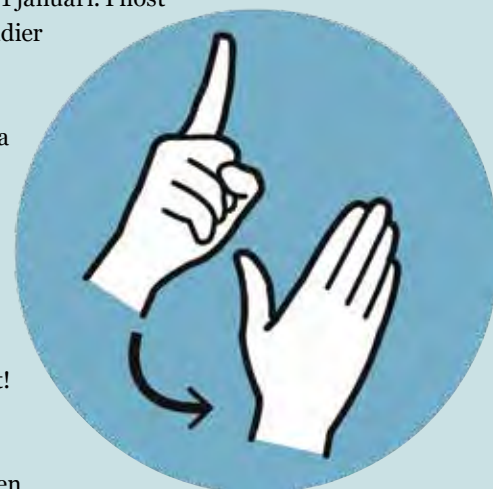
Stöd till utvisningshotade Unisa

● Den 17-åriga döva Unisa Turay var språklös när han kom till Sverige för fem år sedan. Nu är han tillsammans med sin familj hotad av utvisning till sitt hemland Sierra Leone, där döva inte ges tillgång till teckenspråk och ytterst begränsade utbildningsmöjligheter. Därför har SDR förberett en stödskrivelse tillsammans med SDUF för Unisa och hans familj, i hopp om att de får stanna kvar. Fallet kan bli ett prejudikat för andra döva som riskerar utvisning. Att verkställa utvisning av döva människor till länder där döva inte ges möjlighet till teckenspråk och undervisning på teckenspråk är att blunda för deras mänskliga rättigheter. Dövas Tidning har också uppmärksammat fallet.

Projektet Dövstudier för alla

● Den 23 januari genomfördes en mycket uppskattad finalkonferens av projektet Dövstudier för alla. Ämnen som togs upp var tvåspråkighet, språkmiljöer och normkritik.

Projektet avslutades 31 januari. I höst kommer kurser i Dövstudier att erbjudas genom ett samarbete mellan SDR, Västerviks Folkhögskola och ABF. Mer information kommer. Vi riktar ett stort tack till projektledare Julia Kankkonen och projektmedarbetare Johanna Karmgård för ett väl genomfört projekt!

Ny bok: Seger

● Under finalkonferensen lanserades en ny seriebok som heter Seger. Den är tecknad av Viktor Jäderlund och utgiven av Natt Förlag. Boken är en berättelse om dövas rätt till sitt eget språk, sitt eget uttryck och möjligheten att göra sig sedd. Den fångar många viktiga händelser ur dövas historia och finns att köpa på internet.

Sprid kunskap om barnens rättigheter!

Som döv upplever jag ofta omedveten diskriminering i vardagen. Varför är mina ögon inte tillräckligt öppna för att jag ska kunna se den? Är det på grund av min okunskap eller för att hörselnormen är så stark? Att vi inte förstår när vi blir diskriminerade?

Diskriminering på grund av dövhet skedde ofta i vår barndom att så att vi inte visste vad det innebar längre. Specialskolmyndigheten använde det som ett osynligt vapen mot oss elever så vi kände oss underlägsna men ändå trodde vi det var normalt.

Jag går nu i nian och går ibland på lågstadiets korridor för att kolla läget. Då kommer minnen tillbaka och då får jag en tung växande känsla inom mig, "Du är inte smart nog för att kunna läsa" fick jag höra många gånger när jag var yngre utan att jag tyckte det verkade konstigt. *Hur blev det så här? Hur har det kunnat gå så långt?*

En skola bör undervisa om FN-konventionen om barnens rättigheter och rättigheter för personer med funktionshinder! Att döva och hörselskadade ska veta att de duger precis som de är, att de ska känna sig värdefulla även om deras hörsel inte fungerar som den ska – för vet ni vad? Det spelar ingen roll om den gör det eller inte!

Man ska aldrig behöva få höra "Du är inte tillräckligt smart nog för att kunna läsa" bara för man är döv eller hörselskadad.

Efter att min film "Hur tvåspråkigheten ser ut idag" har fått en så stor spridning förstår många att diskriminering pågår i skolorna. Att det är hörande som bestämmer vad döva och hörselskadade elever får och inte får. Inte vad eleverna själva vill när det egentligen är vi själva som vet bäst vad som fungerar bäst för oss eftersom det är vi som är döva/hörselskadade!

Exempel: Vi får en lärare som inte kan tillräckligt med teckenspråk trots att vi vill ha en teckenspråkig lärare. Men vi får inte det, vi elever får inte våra behov uppfyllda.

Låt mig ta fram olika perspektiv av elevernas rättigheter!

Elever med funktionshinder har rätt till det hjälpmedel och språk de behöver, vilket innebär att de alltid har rätt till tolk när eleverna inte förstår tillräckligt mycket under undervisningen.

Annars räknas det som diskriminering enligt den utökade diskrimineringslagen som trädde i kraft den 1 januari 2015, bristande tillgänglighet i alla skolformer räknas som diskriminering.

Men vi elever har inte bara en funktionsnedsättning – vi tillhör också en språkminoritetsgrupp. Vi har gemenskap, kultur och språk som skolan också måste ta hänsyn till. Men hur kan de göra det på ett bra sätt? Tja, tillgänglighet på det språk vi kan och mer kunskap om dövas historia.

Att berätta för vuxna

Om elever upplever att de blir diskriminerade kan de kontakta Skolinspektionen, deras mentorslärare, föräldrar eller någon vuxen de litar på. Det är viktigt att den som har kontaktats lyssnar på vad barnet har att säga eftersom det handlar om barnens framtid. Skolgången är en viktig del av livet och just därför ska barnet känna sig trygg för att kunna utvecklas.

Diskriminering och förtryckningar från personer på grund av sin egen hörsel kallas för audism. Jag anser mig ha lidit av audism under min skoltid och jag har fått ett sämre självförtroende på grund av min dövhet under skoltiden – och även samhällets syn på dövhet. Jag var alltså utsatt för Castberggårdssyndromet* men jag lyckades att skaka av mig det.

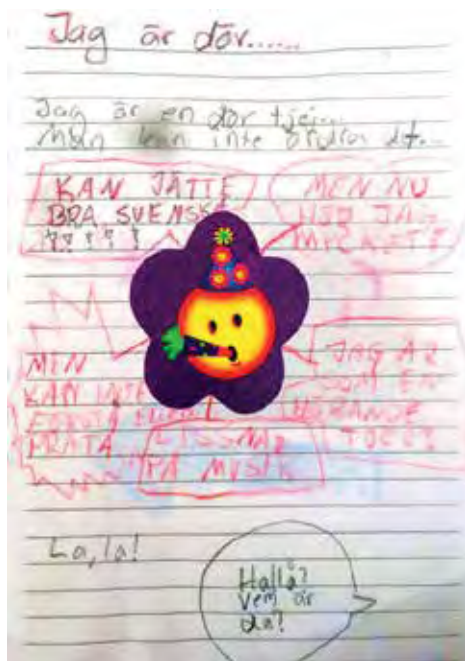
Men sen då? Min barndom som jag fick i skolan påverkar mig negativt än idag.

Nu vill jag att ni gör en tjänst åt mig:

sprid kunskapen om barnens rättigheter till språk till era barn eller elever! Det hjälper dem att utveckla sig mycket mer än vad ni tror. Det är mycket viktigt. Blir barnen trygga för vem de är redan som unga växer de upp till starka människor.

JONNA DELVERT – en deafhooder som överlevde Castberggårdssyndromet* och audism under sin skoltid

*Castberggårdssyndrom = ett begrepp som innebär att döva förtrycks och kränks på grund av dövheten och därigenom får sämre självförtroende

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
www.sduf.se

Mejla: kansli@sduf.se
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Mia Modig
mia.modig@sduf.se
0730 636 638(sms/3G)

Anmäl dig till Sommarläger!

● Vad gör du i sommar? Åker med till våra läger såklart! Vi har flera att välja emellan:

Barnläger: 6-12 år, 5-12 juli på Öland, Sverige

Nordiskt barnläger: 7-12 år, 6-12 juli på Island

Seglarläger: 18-30 år, 10-15 juli på Vässarö, Stockholms skärgård

EUDY-läger: 9-12 år, 9-17 augusti i Bad Malente, Tyskland

WFDYS-läger: 18-30 år, 18-25 juli i Istanbul, Turkiet

Mer information om lägren och hur du anmäler dig finns på www.sduf.se i "Verksamhet" och "Läger". Sista anmälningdag den 19 mars 2015.

Miss inte att vi även kör en språkresa till USA, för er mellan 14 och 17 år! Mer information kommer inom kort.

Förbundsstämma 2015 i Umeå

● Nu är det dags för SDUF:s förbundsstämma 2015! Ungdomsklubbar skickar ombud dit. Man kommer behandla olika frågor, som vad SDUF ska göra framöver, vilka som ska sitta i styrelsen och mycket mer. Handbojor 2015 kommer även att delas ut.

Plats: **Strömbäcks folkhögskola**

Datum: **17-19 april**

Mer information: www.sduf.se

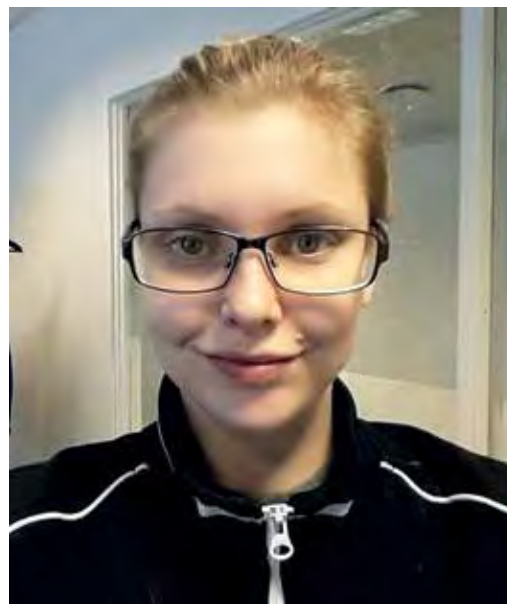
Vi på SDUF ser fram emot att träffa alla och genomföra en bra förbundsstämma tillsammans!

www.sduf.se

Sommarjobba som lägerledare

● Nu har du chansen att få ett sommarjobb som lägerledare på våra läger! Våra krav är att du är fullt tecken-språkig och mellan 18-30 år gammal. Nytt för i år är att du skickar in en video på dig själv istället för att skriva personligt brev. För mer information och skicka din jobbansökan – gå in på www.sduf.se "Verksamhet" och "Läger".

Sista ansökningsdag: 19 mars 2015.

Sofia, ny ungdomskonsulent

● Sofia Nilsson är ny ungdomskonsulent på SDUF. Hon kommer att jobba med SDUF:s ungdomsklubbar, stadskampen, ungdomsklubbkonferensen, förbundsstämman, elevdemokratin i dövskolorna och lägerverksamheten inklusive språkresa, och mycket mer.

Kontakta henne: **SMS eller Whatsapp: 0735 287 971**

Mejl: sofia@sduf.se

Skype: **Kontakta Sofia för att boka tid.**

FOTO: PAWEŁ IWANOW

Fenomenal spagettiopera i Härnösand

I början av februari 2015 var det 20 år sedan som den första långa teckenspråkskursen startade på Härnösands folkhögskola. Nu har skolan teckenspråkslinje på distans, teckenspråkstolks-/dövblindtolklinje och TUFF-kurser m.fl. Skolan bjöd på mycket intressanta föreläsningar av bl.a. Gun-Britt Marklund om hur det hela började, av Krister Schönström från Stockholms universitet om tvåspråkighet och av Josephine Willing från Örebro om ungdomstecken. På kvällen var det spagettiopera av skolans operastuderande elever. Sex tolkelever teckenspråkstolkade den – de gjorde ett otroligt arbete. De lyfte taket och satte Härnösand på kartan!

Annelie Sowell, Härnösand

96-åriga Svea gjorde luciadebut

Sveriges äldsta lucia kom till oss på församlingsgården i Härnösand den 13 december 2014. 96 år var hon och skulle fylla 97 år två veckor senare. Det var första gången för henne och det bevisar att det aldrig är för sent. Denna paranta lucia heter Svea Thim och kommer från Kramfors.

Luciafesten arrangerades av Norrlands Ungdomsklubb och Dövkyrkan. Att Svea skulle vara lucia hölls hemligt ända tills luciadagen. Alla blev häpnadsväckta! Hon var så lycklig över hela uppståndelsen. Hennes alla fyra barn var av en bor i Finland och hade sitt barnbarn med sig kom till luciafesten så glädjen var stor hos henne och även för dem. Tidningen Ångermanland kom hem till henne i Kramfors två dagar innan eftersom de inte hade möjlighet att komma på själva luciadagen. Vi hade kommit överens om att ses hemma hos henne och jag var där för att hon skulle prova luciakronan och lucialinnet. Vi övade även

på luciasången "Stilla natt" som hon framförde på luciadagen. Hon gjorde det med bravur. Antalet deltagare som var med på luciafesten var 97 så nog var det ett märkligt tal med tanke på att hon skulle fylla 97 två veckor efter luciadagen. Hon var med i tv-programmet "Mer än rullator" i höstas så nog var år 2014 ett stort år för henne, med tanke både på tv-programmet och så luciadebuten.

Thyra Lindström

Svågerpolitik i Liljeholmens idrottshall?

Kul att IK Hephata visar framfötterna och driver Liljeholmens idrottshall i tre år med start 1 december 2014. Min fråga är: hur många sökte jobb hos IK Hephata/Liljeholmens idrottshall? 30 st? Vilka döva anställdes? Vilka döva anställdes som vikarier? 2 hörande valde att stanna kvar i hallen, det är ok. Det man reagerar på är att de döva som anställdes har ett nära förhållande med dem som ansvarar för projektet eller sitter i styrelsen, eller har bristfälliga kvalifikationer. Det finns andra bättre kvalificerade men de blev aldrig kallade till jobbintervju?

Tacksam för svar.

Anonym

IK Hephata svarar:

I samband med beskedet om driftövertagandet utformade jag som tillträdande anläggningschef kriterierna för anställningsförfarandet tillsammans med representanter från IK Hephatas styrelse. Meriterande värderingsgrunder under själva anställningsprocessen har sedan varit inriktade på bedömning om personlig lämplighet i kombination med servicekunskap och arbetslivserfarenhet kopplat till ändamålet.

Därtill har stark strävan av att uppnå en jämlik könsfördelning och mixad grupp av döva/hörande haft högsta prioritet, vilket vi också kunnat uppfylla.

Sammantaget anser jag att tillvägagångssättet av personaltillsättningen följt de riktlinjer som sattes upp inför uppstarten. Det kan också tilläggas att urvalsprocessen var svår eftersom det fanns flera kvalificerade sökande. Men som oftast i sådana sammanhang blir det väldigt små marginalskillnader som avgör. Det slutgiltiga anställningsbeslutet har fattats av mig utifrån mina mångåriga erfarenheter inom området och är enligt min bedömning den bästa ändamålsenliga sammansättningen för IK Hephatas viktiga och på flera sätt banbrytande arbete i Liljeholms hallarna.

Conny Bååth, Anläggningschef

Julias kluriga

Gör frågesporten på egen hand, eller tävla mot vänner!
Välj ämne först och gå sedan igenom ledtrådarna en i taget. Svara när du tycker att du kan svaret. (Facit på sidan 26.)

Poäng: **5** **4** **3** **2** **1**

Kultur: En grupp	Den bildades 1970.	Firar i år 45 år med att göra en jubileumsfilm.	År 2007 visade de en stor produktion: Odysseen.	Har döva professionella skådespelare.	Blev en del av Riksteatern 1977.
Nutid: Ett årtal	Kronprinsessan Victoria och Daniel Westling förlovade sig.	Stieg Larssons bok "Män som hatar kvinnor" blev film och världs-succé.	Språklagen trädde i kraft. Teckenspråket har en ställning som minoritetsspråken	MMIX	Den 20 januari blev Obama USA:s 44:e president.
Mat: En rätt	Grovt osikat mjöl och vatten blandas ihop till en mjölkklimp och kokas.	Tillsatt potatis och fläsk.	Känd för sitt ursprung.	Maträtten räddade många från sväldöden.	Det finns ett recept för varje hushåll i Norrbotten.
Porträtt: Vem är jag?	En stark kvinna som slåss för dövas rätt i samhället.	En rollfigur i filmen "Hobbit" har samma efternamn som henne.	Hon har skrivit sju böcker.	Senaste boken heter "Jag ryter".	Hon är göteborgare.
Geografi: En stad	Staden är känd för sin konst, gastronomi och modeindustri.	1789 startades en revolution här.	Dövuundervisningens fader, Abbé de l'Épée, kommer härifrån.	Om du vill säga kärlek här, säg Amour – brukar kallas den romantiska staden.	Vid besök, fotograferar man ofta sig själv med ett speciellt torn i bakgrunden.

FRÅGOR: JULIA KANKKONEN KÄLLOR: NE, WIKIPEDIA M.M.

Julkryss- och Tipselvan-vinnarna

Julkryss-vinnarna:
Inga Alm, Alunda
Sivert Gardell, Veberöd
Kristina Jobs, Leksand
Ni får två trisslotter var.

De rätta svaren i Tipselvan var:
1. X 2. 2 3. X 4. 2 5. X 6. X 7. 1 8. X 9. 2 10. 1 11. 1.

Tipselvan-vinnarna: Erik Boström, Malmö
Inge Odqvist, Göteborg
Gull-Britt Lindahl, Bromma
Ni får presentkort på 200 kronor till SDR:s butik Gåvan.
Grattis säger vi på Dövas Tidning till alla vinnare!

Dövtricket går inte bara hem i Indien

JANUARI 2015. Min kompis, Charlie, och jag befinner oss i miljonstaden Mumbai. Vi går sicksackande i den livliga trafiken där bilförare och rickshawar letar efter minsta lucka för att kunna ta sig fram. Jag är i Indien för andra gången. Charlie är däremot en novis. Han är märkbart irriterad.

– De tutar hela tiden. Tur att du inte hör, säger han till mig och skakar på huvudet.

Jag ler och tänker att jag är glad över att jag är döv. Sedan pratar vi om vilken nytta förarna egentligen gör om alla trycker på signalhornet samtidigt för ingen hör ju något då. Och de kan ändå inte rulla fortare än så.

Jag, som har andats smutsig luft hela dagen, känner för att dricka något varmt. Charlie är också törstig. Vi kliver in på ett kafé och studerar menyn som står upphängd ovanför kassan. Sedan bestämmer vi oss för vad vi ska beställa. Charlie har svårt att förstå vad biträdet säger. Han pratar engelska med indisk brytning. Snart dyker ett annat biträde upp.

– Är du döv? frågar hon glatt efter att hon sett mig teckna med Charlie.

Jag nickar. Vi småpratar – till exempel om var jag kommer ifrån och vad hon gör på kaféet. Hon står mestadels i köket.

– Ni kan ju kommunicera obehindrat med varandra till skillnad från mig och killen i kassan, säger Charlie.

Nästa dag besöker vi världens största utomhustvätter, Dhobi Ghat. Vi kan, utan att gå in i området, se på avstånd hur personer rengör sina kläder för hand på tvättstenarna. Jag vill ta närbilder. Därför frågar jag en man om jag får göra entré. Snabbt kommer flera män till honom och börjar prata. Jag förklarar att jag är döv. Charlie hör i bakgrunden att de vill ha pengar av mig. Männerna tittar sedan på honom – Charlie väljer att spela döv för att slippa diskutera med dem. Till sist släpper de in oss.

– Dövtricket funkade, säger Charlie och ler.

Ordet har jag aldrig stött på tidigare. Jag kom snabbt att gilla det.

När vi ser att det är långt mellan två punkter väljer vi att ta taxi. Vi står på en gata där en rad taxibilar parkerar. Vi konstaterar att vi inte kan välja någon av dem. Chaufförerna har rast. Vi går en bit bort. Jag lyckas haffa tag i en förare och visar på kartan vart vi vill åka. Föraren förstår inte. Charlie pratar med honom. Han talar otvetydigt och anger ett alldeles för högt pris. Vi försöker pruta. Han vägrar acceptera. Sedan ger vi upp och tackar nej. Jag tar tag i en annan. Samma sak händer. Charlie ger upp när föraren uppger ett orimligt belopp.

– Prova att pruta igen! säger jag.

Charlie säger att han inte orkar prata med föraren igen.

– Men snälla testa! säger jag.

– Nej! Du vet inte hur det är att vara hörande och försöka förhandla med någon som pratar dålig engelska! säger han, som är stressad och upprörd.

Jag blir ställd. Han säger snabbt förlåt när han inser vad han just sagt. Nej, han hade inte behövt ursäkta sig. Charlie har faktiskt rätt. Jag, som är född döv, vet inte hur det är att kunna höra. En sak är dock säker. Om chauffören i fråga hade använt kroppsspråk, varit förhandlingsvillig och kunnat avläsa kartan hade det löst sig.

Väl tillbaka i Sverige är Charlie och jag på en fest. Han tolkar vad de andra säger och vad jag tecknar. Det är han som får mer uppmärksamhet än jag. De undrar till exempel hur han har lärt sig teckenspråk.

– Dövtricket funkade! säger Charlie leende.

Det går alltså hem inte bara i Indien utan också i Sverige.

Jag ska kanske skaffa en döv hund också.

Och se vart dövhundtricket för med sig.

NICLAS MARTINSSON

Sommarjobb i Leksand - Västanviks folkhögskola

sökerteckenspråkslärare och barnledare till sommarens kurser vecka 26, 30, 31 och 32

Skicka ansökan med CV till vastanvik@sdrf.se före 15/3

Nyhet!

TM-Touch för iPad kan nu äntligen föreskrivas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Skåne

Fantastisk videokommunikationslösning med unika egenskaper som inbyggd videosvarare m. m.

Specialanpassad för döva & hörselskadade, synskadade & dövblinda.

Bärbar enhet i iPad som ger dig möjligheter du inte har idag.

Kan nu sökas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Skåne.

För mer information gå in på vår hemsida: www.tmeeting.se eller kontakta oss.

Ge Dig själv nya möjligheter!

**Gratis
prova-på kurs
vecka 12**

Uppfyll drömmen på Västervik!

Utbildningar för döva/hörselskadade och personer med dövblindhet:

- Allmän kurs med möjlighet till högskolebehörighet
- Allmän kurs med hälsoprofil/friluftsliv
- Allmän kurs för personer med dövblindhet
- Assistentutbildning
- Internationellt volontärprogram
- Svenska för invandrare/Teckenspråk för invandrare, Sfi/Tfi i både Leksand och Stockholm. Skolan är godkänd av Skolinspektionen att utfärda betyg i Sfi.
- Teckenspråkslinje
- Korta kurser utifrån behov och önskemål

Utbildningar till hörande:

- Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning
- Teckenspråkslinje
- Korta kurser i teckenspråk

Uppdragsutbildningar/samverkanskurser:

- TUFF- teckenspråksutbildning för föräldrar till döva barn
- Mottagningsenhet för döva/hörselskadade asylsökande på uppdrag av Migrationsverket
- Korta kurser utifrån beställarens önskemål

Teckenspråkig gemenskap, varmt välkommen!

Anmälan och mer information på:

vastanvik.se

Kontakt:

Telefon 0247-641 30 • vastanvik@sdrf.se

 **Västerviks
folkhögskola**

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand